

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц.д.н.Цвета Годорова Маркова;
Великотърновски университет „Св.св. „Кирил и Методий“
Научна специалност: 9.1 Национална сигурност и 3.6 Право

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по 06.11.01 „Социология“ на редовен докторант Радина Николаева Великова в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 156/23.01.2026 на Заместник ректора на УНСС доц. д-р Мария Воденичарова.

Автор на дисертационния труд: Радина Николаева Великова
Тема на дисертационния труд: „Социални измерения на тероризма“

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма като редовен докторант в катедра „Икономическа социология“ към Общикономически факултет на УНСС по научна специалност 06.11.01 „Социология“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1215/26.04.2021 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2021-2022 година.

- Радина Николаева Великова е завършила специалност „Културология“ във Философски факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Зачислена е със Заповед № 1215/26.04.2021 г. за редовен докторант в Катедра „Икономическа социология“, считано от 13.04.2021 г. с научен ръководител проф.д-р Георги Светлозаров Петрунов. Съгласувано между ректорските ръководства на УНСС и ВТУ, след решения на Катедрен съвет на Катедра „Икономическа социология“ и на Факултетен съвет на Общикономически факултет, е издадена заповед за включване от началото на 2023 г. на проф. д.н. Вихрен Янакиев Бузов от ВТУ като втори научен ръководител на докторант Радина Великова.
- *Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план* – В периода 2021-2022 година Радина Великова е положила успешно всички шест изпита,

включени в нейния индивидуален учебен план: задължителните докторантски изпити по „Социология на обществената трансформация“, Методология и методика на научните изследвания“, „Статистически методи и икономически модели в изследователската дейност“ и избираемите докторантски изпити: „Социологически изследвания на организираната престъпност“, „Социологически и икономически неравенства“, „Реферат по темата на дисертационния труд“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

- *Структура, обем* – Дисертационният труд е изложен в обем от 195 страници и се състои от четири глави.
  - Първа глава е посветена на дефиниране и концептуализация на тероризма, на историческите корени на съвременния тероризъм, цели и влияние на тероризма, перспективи в проучванията на тероризма.
  - Втора глава анализира социалната вграденост на тероризма, условията и причините за съществуване на тероризма, проявите на тероризъм.
  - Третата глава е посветена на политиките за превенция и противодействие на тероризма на международно ниво и на национално ниво и политики за превенция и противодействие на терористични заплахи спрямо образователни институции.
  - Четвърта глава съдържа емпирично изследване на действия спрямо терористични заплахи – на примера на български училища, методология за провеждане на изследването, резултати от проведеното емпирично изследване, резултати от анализ на документи на училища, резултати от проведените полуструктурирани интервюта, резултати от проведеното анкетно проучване, изводи от проведеното емпирично изследване, препоръки за подобряване на превенцията и противодействието на терористични заплахи спрямо училища.
- *Оценка за: актуалност на темата; целта; задачите; обекта; предмета; основната теза на дисертационния труд* - Темата на дисертационният труд е изключително актуална и представлява задълбочено изследване. Актуалността ѝ се обуславя основно от нарастващия мащаб на терористичните прояви по света и значимите последици, които те оставят след себе си
- *Използвана научна литература (оценка на осведомеността на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд* - Прегледът на литературата включва 200 източника, 86 на български и 114 на чужд език.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

- *Акцентира се върху основните научни и/или научно-приложни резултати,*

постигнати в дисертационния труд - Приносите на дисертацията могат да се обобщят по следния начин:

- Направен е детайлен преглед на различни дефиниции за тероризъм и са изведени техните сходства и различия, както и аспектите, които го отличават от други форми на насилие и го превръщат в сериозна заплаха за международната и национална сигурност;
  - Анализирани са условията, които благоприятстват разпространението на тероризма и са изведени социалните измерения на явлениято, които го правят иманентна характеристика на съвременните общества;
  - Проблематизират се характеристики на съвременните общества, които превръщат тероризма в симптом за съществуващата дълбока криза на обществената договореност, доверието между хора и институции и е признак за упадък на цивилизационното развитие на обществата;
  - Осъществено е авторско емпирично изследване относно информираността и способността на ръководители на публични институции – училища, да реагират при терористични заплахи;
  - Идентифицирани са дефицити в системата за отговор на терористични заплахи в български училища;
  - Направени са конкретни препоръки за подобряване ефективността на процедурите за действие при терористични заплахи в училища.
- *Използвана методология* –
Методологическият подход в дисертацията е интердисциплинарен. Сложността на изучаваната материя изисква използване на различни научни подходи – социологически, културологичен, исторически, икономически, правен.
Социологически подход е използван при набирането на първична емпирична информация с авторско изследване, при нейния анализ и при вторичния анализ литературни източници. Използвани са качествени методи за набиране на информация – анализ на училищни документи и полуструктурирани интервюта с директори и зам.-директори на училища и на количествени методи – анкетно допитване сред представители на училища. Методологията на авторското емпирично социологическо изследване е представена в четвърта глава на дисертационния труд.
  - *Оценка на изпълнението на поставените задачи и постигането на целта на дисертационния труд* – Поставените задачи са постигнати изцяло, както и целта на дисертационния труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

- *Оценка за приносите, посочени от дисертанта* - Приносите на дисертацията са значими и се свеждат до детайлен преглед на различни дефиниции за

тероризъм и са изведени техните сходства и различия, както и аспектите, които го отличават от други форми на насилие и го превръщат в сериозна заплаха за международната и национална сигурност; Анализирани са условията, които благоприятстват разпространението на тероризма и са изведени социалните измерения на явлението, които го правят иманентна характеристика на съвременните общества; Проблематизират се характеристики на съвременните общества, които превръщат тероризма в симптом за съществуващата дълбока криза на обществената договореност, доверието между хора и институции и е признак за упадък на цивилизационното развитие на обществата; Осъществено е авторско емпирично изследване относно информираността и способността на ръководители на публични институции – училища, да реагират при терористични заплахи; Идентифицирани са дефицити в системата за отговор на терористични заплахи в български училища; Направени са конкретни препоръки за подобряване ефективността на процедурите за действие при терористични заплахи в училища.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

- *Посочват се публикациите* – Докторанта има три публикации по темата на дисертацията:
    - Великова, Р. 2023. Социални аспекти на тероризма. В: Докторантски четения. Девета есенна академия на катедра „Публична администрация“. София: Издателски комплекс – УНСС. ISBN: 978-619-232-726-2.
    - Великова, Р. 2025. Финансиране на тероризма. Национална сигурност, бр. 20: 37-42. ISSN 2682-9983.
    - Великова, Р. 2025. Тероризмът в социален контекст. В: икономика, общество и човешки ресурси в предизвикателствата на времето. София: Академично издателство – УНСС, ISSN 2815-4851.
- С посочените разработки докторант Радина Великова изпълнява изискванията за публикации, предвидени в индивидуалния учебен план, вътрешнонормативните актове на УНСС и изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и НАЦИД.

6. Оценка на автореферата

- *Дава се оценка на коректността и степента на отразяване на съдържанието на дисертационния труд в автореферата.* Авторефератът отразява в пълна степен съдържанието на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси - Към докторанта най-добронамерено биха могли да бъдат направени някои препоръки. Освен

традиционната препоръка към автора да продължи да изследва проблемите свързани с неговите професионални интереси, препоръчвам на кандидата да търси възможности за публикуване на неговите трудове в специализирани списания с импакт фактор отчитайки, че проблемите с тероризма са не само от национално значение, но и от европейско и световно значение. Популяризиране на публикации, които имат своите научни достойнства и на чужд език. Препоръчвам на докторатна да разшири субектите по изследваните проблеми.

8. Заключение

Ясно изразено становище – за или против присъждането на ОНС „доктор“.
Давам категорична положителна оценка на докторанта и с лично ми убеждение ще гласувам за присъждане на ОНС „доктор“.

26.02.2026
Гр. София

Подпис: .....

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

By: Assoc. Prof. Dr. Tsveta Todorova Markova;
University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril and Methodius"
Scientific specialty: 9.1 National Security and 3.6 Law

Regarding: dissertation for awarding the educational and scientific degree "doctor" on 06.11.01 "Sociology" to a full-time doctoral student Radina Nikolaeva Velikova at the UNWE.

Reason for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 156/23.01.2026 of the Deputy Rector of the UNWE Assoc. Prof. Dr. Maria Vodenicharova.

Author of the dissertation: Radina Nikolaeva Velikova
Topic of the dissertation: "Social Dimensions of Terrorism"

1. Information about the dissertation candidate

The dissertation candidate studied under a doctoral program as a full-time doctoral student in the Department of Economic Sociology at the Faculty of General Economics of the UNWE in the scientific specialty 06.11.01 "Sociology" in accordance with the Order of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE No. 1215/26.04.2021. The training was carried out in a full-time form during the period 2021-2022.

- Radina Nikolaeva Velikova graduated in the specialty "Culturology" at the Faculty of Philosophy of Sofia University "St. Kliment Ohridski". She was enrolled by Order No. 1215/26.04.2021 as a full-time doctoral student in the Department of Economic Sociology, effective from 13.04.2021 with scientific supervisor Prof. Dr. Georgi Svetlazarov Petrunov. In agreement between the rectors' managements of the UNWE and VTU, following decisions of the Department Council of the Department of Economic Sociology and the Faculty Council of the Faculty of General Economics, an order was issued for the inclusion from the beginning of 2023 of Prof. Dr. Vihren Yanakiev Buzov from VTU as the second scientific supervisor of doctoral student Radina Velikova.

- Brief information on the implementation of the individual plan – In the period 2021-2022, Radina Velikova successfully passed all six exams included in her individual curriculum: the mandatory doctoral exams in "Sociology of Social Transformation", "Methodology and Methodology of Scientific Research", "Statistical Methods and Economic Models in Research" and the elective doctoral exams: "Sociological Studies of Organized Crime", "Sociological and Economic Inequalities", "Abstract on the Topic of the Dissertation".

2. General characteristics of the presented dissertation work

- Structure, volume – The dissertation work is presented in a volume of 195 pages and consists of four chapters.
  - o The first chapter is dedicated to the definition and conceptualization of terrorism, the historical roots of modern terrorism, goals and influence of terrorism, perspectives in terrorism studies.
  - o Chapter two analyzes the social embeddedness of terrorism, the conditions and reasons for the existence of terrorism, the manifestations of terrorism.
  - o Chapter three is dedicated to policies for the prevention and counteraction of terrorism at the international and national levels and policies for the prevention and counteraction of terrorist threats to educational institutions.
  - o The fourth chapter contains an empirical study of actions against terrorist threats - on the example of Bulgarian schools, methodology for conducting the study, results of the empirical study, results of analysis of school documents, results of semi-structured interviews, results of the questionnaire survey, conclusions from the empirical study, recommendations for improving the prevention and counteraction of terrorist threats against schools.
- Assessment for: relevance of the topic; goal; tasks; object; subject; main thesis of the dissertation - The topic of the dissertation is extremely relevant and represents an in-depth study. Its relevance is determined mainly by the growing scale of terrorist acts around the world and the significant consequences that they leave behind
- Scientific literature used (assessment of the candidate's awareness of the issues considered in the dissertation - The literature review includes 200 sources, 86 in Bulgarian and 114 in a foreign language.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

- The emphasis is on the main scientific and/or applied scientific results achieved in the dissertation work - The contributions of the dissertation can be summarized as follows:
  - o A detailed review of various definitions of terrorism has been made and their similarities and differences have been highlighted, as well as the aspects that distinguish it from other forms of violence and turn it into a serious threat to international and national security;
  - o The conditions that favor the spread of terrorism have been analyzed and the social dimensions of the phenomenon have been highlighted, which make it an immanent characteristic of modern societies;
  - o Characteristics of modern societies that turn terrorism into a symptom of the existing deep crisis of social agreement, trust between people and institutions and is a sign of the decline of the civilizational development of societies are problematized;
  - o An author's empirical study was carried out on the awareness and ability of heads of public institutions - schools to react to terrorist threats;
  - o Deficits in the system for responding to terrorist threats in Bulgarian schools were identified;

o Specific recommendations were made to improve the effectiveness of procedures for action in the event of terrorist threats in schools.

• Methodology used -

The methodological approach in the dissertation is interdisciplinary. The complexity of the studied subject requires the use of various scientific approaches - sociological, cultural, historical, economic, legal.

A sociological approach was used in the collection of primary empirical information with an author's study, in its analysis and in the secondary analysis of literary sources. Qualitative methods for collecting information were used - analysis of school documents and semi-structured interviews with principals and deputy principals of schools, and quantitative methods - a questionnaire survey among school representatives. The methodology of the author's empirical sociological research is presented in the fourth chapter of the dissertation.

• Assessment of the implementation of the tasks set and the achievement of the goal of the dissertation work – The tasks set have been achieved in full, as well as the goal of the dissertation work.

4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

• Assessment of the contributions indicated by the dissertation candidate - The contributions of the dissertation are significant and are reduced to a detailed review of various definitions of terrorism and their similarities and differences are highlighted, as well as the aspects that distinguish it from other forms of violence and turn it into a serious threat to international and national security; The conditions that favor the spread of terrorism are analyzed and the social dimensions of the phenomenon are highlighted, which make it an immanent characteristic of modern societies; Characteristics of modern societies are problematized, which turn terrorism into a symptom of the existing deep crisis of social agreement, trust between people and institutions and is a sign of the decline of the civilizational development of societies; An author's empirical study was carried out on the awareness and ability of heads of public institutions - schools to respond to terrorist threats; Deficits in the system for responding to terrorist threats in Bulgarian schools were identified; Specific recommendations were made to improve the effectiveness of procedures for responding to terrorist threats in schools.

5. Evaluation of publications on the dissertation

• Publications are indicated – The doctoral student has three publications on the topic of the dissertation:

o Velikova, R. 2023. Social aspects of terrorism. In: Doctoral readings. Ninth autumn academy of the Department of Public Administration. Sofia: Publishing complex – UNWE. ISBN: 978-619-232-726-2.

o Velikova, R. 2025. Financing of terrorism. National Security, issue 20: 37-42. ISSN 2682-9983.

o Velikova, R. 2025. Terrorism in a social context. In: Economy, society and human resources in the challenges of the time. Sofia: Academic Publishing House – UNWE, ISSN 2815-4851.

With the indicated developments, doctoral student Radina Velikova fulfills the requirements for publications provided for in the individual curriculum, the internal regulations of the UNWE and the requirements of the ZRASRB, PPZRASRB and NACID.

6. Evaluation of the abstract

- An assessment is given of the correctness and degree of reflection of the content of the dissertation work in the abstract. The abstract fully reflects the content of the dissertation work.

7. Critical notes, recommendations and questions - Some recommendations could be made to the doctoral student in the best interests of the candidate. In addition to the traditional recommendation to the author to continue researching the problems related to his professional interests, I recommend that the candidate seek opportunities for publishing his works in specialized journals with an impact factor, taking into account that the problems of terrorism are not only of national importance, but also of European and global importance. Popularization of publications that have their scientific merits in a foreign language. I recommend that the doctoral student expand the subjects of the researched problems.

8. Conclusion

A clearly expressed opinion - for or against the award of the ONS "doctor". I give a categorical positive assessment to the doctoral student and with my personal conviction I will vote for the award of the ONS "doctor".

26.02.2026
City of Sofia

Signature: .....